

34ste vergadering

Dinsdag 17 december 2002

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Verburg

Tegenwoordig zijn 145 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted-Madsen-van Stiphout, Adelmund, Albayrak, Alblas, Algra, Arib, Van As, Atsma, Azough, Bakker, Van Beek, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, Van Bochove, Van Bommel, Bonke, Bos, Van den Brink, Bruls, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cornielje, Çörüz, Crone, Dekker, Van Dijk, Van Dijke, Dijksma, Dijsselbloem, Dittrich, Van den Doel, Duivesteyn, Duyvendak, Eberhard, Eerdmans, Eski, Eurlings, Ferrier, Van Fessem, Van Geen, Geluk, Van Gent, Gerkens, Giskes, Th.C. de Graaf, T. de Graaf, De Grave, Groenink, De Haan, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Van Heemst, Herben, Hessels, Van Heteren, Hofstra, Van Hoof, Hoogendijk, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Jager, Janssen van Raay, Jense, Joldersma, De Jong, Jorritsma-Lebbink, Jukema, Kalsbeek, Kant, Karimi, Koenders, Koopmans, Kortenhof, Lambrechts, Lazrak, Van Lith, Van Loon-Koomen, Luchtenveld, Marijnissen, Mastwijk, Meijer, Mosterd, De Nerée tot Babberich, Netelenbos, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Oplaat, Ormel, Van Oven, Palm, De Pater-van der Meer, Rambocus, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Rouvoet, De Ruiten, Schonewille, Schreijer-Pierik, Slob, Smilde, Smulders, Spies, Van der Staaij, Sterk, Stuger, Teeven, Terpstra, Tichelaar, Timmermans, Tonkens, Varela, Van der Velden, Te Veldhuis, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verbugt, Verburg, Vergeer-Mudde, Verhagen, Vietsch, Van der Vlies, Vos, B.M. de Vries, Jan de

Vries, Monique de Vries, K.G. de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Weisglas, Wijnschenk, Wilders, Van Winsen, De Wit, Wolfsen, Zalm, Zeroual en Zvonar,

en de heren Balkenende, minister-president, minister van Algemene Zaken, Remkes, vice-minister-president, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, De Hoop Scheffer, minister van Buitenlandse Zaken, Donner, minister van Justitie, mevrouw Van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de heren Hoogervorst, minister van Financiën en van Economische Zaken, Kamp, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, De Boer, vice-minister-president, minister van Verkeer en Waterstaat, De Geus, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Nawijn, minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, Nicolai, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Van Leeuwen, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Van der Knaap, staatssecretaris van Defensie, Van Geel, staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, en Rutte, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Van den Brand en Smolders, wegens ziekte, de gehele week.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is het **debat** over het **verslag van de Europese Top en de NAVO-top**.

□

De heer **Timmermans** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Vandaag wordt van ons gevraagd om over twee dingen te spreken die erg moeilijk met elkaar te vergelijken zijn. In de NAVO worden heel andere dingen besloten dan in de EU, maar er zijn natuurlijk ook wel een aantal gemeenschappelijke lijnen in te ontdekken. Tussen de val van de Muur en de aanslagen op het WTC in New York zitten op twee maanden na twaalf jaar. In die periode is ons bipolaire wereldbeeld verdampt, maar heeft de euforie die ons zeker in de eerste jaren van de jaren negentig in de greep had, allang weer plaatsgemaakt voor nieuwe zorgen. Een existentieel bedreigend, maar statisch wereldbeeld heeft plaatsgemaakt voor een soms minder dreigend, maar wel dynamisch en onzeker wereldbeeld. Deze onzekerheid was er al vóór 11 september als gevolg van de globalisering, die tegelijkertijd vreemd genoeg alles gelijk maakt – denk maar aan de wijze waarop wij communiceren, de wijze waarop wij ons kleden, de films waar wij naar kijken – en die aan de andere kant veel mensen over de gehele wereld doet twifelen aan hun identiteit. De zoektocht naar een identiteit eindigt helaas vaak in vormen van nationalisme, extreem chauvinisme en xenofobie.

Dat brengt mij bij de paradox tussen het idee dat de wereld steeds kleiner wordt en het feit dat de nationale en subnationale reflexen, die vaak een afkeer van de ander in